

Asfaltbetons. Kā un kādā kvalitātē ražojam?

IEVA EGLE

FOTO: AINARS MEIERS

Asfaltbetona maisījumus ražo, ievērojot katra pasūtītāja konkrētajam objektam izvirzītās prasības un atbilstošus tehniskos noteikumus. Asfaltbetona maisījuma kvalitāte ir atkarīga no minerālo materiālu kvalitātes, bitumena un piedevu kvalitātes, asfaltbetona maisījuma sastāva viendabības un citiem parametriem. Prakse atklāj: ja maisījuma ražošanai tiek izmantota moderna tehnoloģija, bet netiek lietotas efektīvas kvalitātes kontroles metodes, asfaltbetona maisījuma kvalitāte var būt nepietiekama.

Asfaltbetona ražotne ceļubūvē ir viens no svarīgākajiem instrumentiem, tāpēc arī gandrīz visiem lielākajiem ceļubūves uzņēmumiem pieder viena vai vairākas šī materiāla ražotnes. Tiesa, kāda ir to rāžība un moderno tehnoloģiju iespējas, paliek katra paša ziņā. Ko var atļauties kompānija ar vairāku desmitu miljonu apgrozījumu, nevar īstenot krietni mazāks nozares pārstāvis. Kā zināms, viens no LR Satiksmes ministrijas mērķiem ir arvien vairāk samazināt pirmās un otrās šķiras ceļu ar grants segumu īpatsvaru.

Pēdējo pāris gadu laikā Latvijā gandrīz visos reģionos atklātas jaunas, modernas asfaltbetona rūpnīcas. Līdz ar to atbilstošas kvalitātes asfaltu nepieciešamajā temperatūrā var piegādāt teju ikvienā valsts vietā. Piemēram, pirms gada tika atklāta SIA «Binders» asfaltbetona ražotne Vangažos, kas ir viena no jaudīgākajām un modernākajām nozares rūpnīcām; pērn vasarā savu jauno mobilo asfaltbetona ražotni pieteica SIA «Šlokenbeka»; šovasar tika atklāta SIA «Saldus ceļinieks» jaunā asfaltbetona rūpnīca Jēkabpilī, tā piegādās asfaltu valsts austrumu reģiona vajadzībām; jauna ražotne, kas pieder uzņēmumam «8.CBR», tiek būvēta Gulbenes rajonā; par jaunas rūpnīcas būvi domā arī uzņēmums «Ceļi un tilti», kā arī citas ceļubūves kompānijas. Jaunās

rūpnīcas paver iespējas ar augstvērtīgu produkciju nodrošināt arī citus ceļiniekus, kuru rīcībā nav savas ražotnes. Asfaltbetona ražošanas jauda jaunajās rūpnīcās ir ap 180–320 tonnu stundā (vidēji 200–240 t/h), ja vien tiek nodrošināts atbilstošs izejmateriālu apjoms.

Visa pamatā – iepriekš noteikti standarti

Lai gan jaunās asfaltbetona ražošanas tehnoloģijas piedāvā iespēju ražot dažādu asfaltu, pat tādu, ko Latvijā šobrīd vēl neizmanto, ceļa konstruktīvā uzbūve paliek nemainīga. To veido divi galvenie elementi: zemes klātne un ceļa segas daļa. Savukārt segas daļu veido seši elementi: salturīgais slānis, šķembu pamata apakškārta jeb apakšējā nesošā kārta un šķembu pamata virskārta jeb virsējā nesošā kārta, kas visi trīs kopā veido ceļa seguma pamatu, un trīs seguma kārtas – seguma apakškārta, saistes kārta un seguma virskārta jeb dilumkārta, kas ir saskarē ar transportlīdzekļiem.

Jebkura asfaltbetona ražošanas process sākas ar recepti, ko izstrādā rūpnīcas laboratorija, pamatojoties uz objekta specifiku, kas tiek norādīta ceļa projektā. Šajā gadījumā tiek ievērotas atbilstošas prasības konkrētas ceļa seguma kārtas izveidei.